บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาล ศึกษาและเปรียบเทียบค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาล ที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิคแตกต่างกัน ศึกษาและเปรียบเทียบ ความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิคแตกต่างกัน รวมทั้งศึกษาและเปรียบเทียบ ความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลและพยาบาล ที่มีระดับค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางราชการแตกต่างกันว่ามีความแตกต่างกัน หรือไม่อย่างไร

<u>ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร</u>

ลักษณะประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตร ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) จากสถาบันการศึกษาพยาบาล ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลจาก คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี และพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาพยาบาล หลักสูตร ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาล) รับราชการเป็นพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ได้แก่ พยาบาลจากโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลศรีนครินทร์ โรงพยาบาลมหาราชนคร เชียงใหม่ และโรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิค ตั้งแต่ 1 – 4 ปี

เหตุผลที่ผู้วิจัย เลือกนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาลที่มีประสบการณ์การ

ปฏิบัติงานในคลีนิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี เป็นประชากรในการวิจัย ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษาและเปรียบเทียบว่า เมื่อพยาบาลสำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติงานในการให้บริการต่อผู้ป่วยนั้น สภาพแวดล้อมของระบบงานซึ่งได้แก่ระบบราชการ มีผลทำให้พยาบาลเกิดการปรับตัวต่อการให้บริการ และต่อวิชาชีพอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนักศึกษาพยาบาล ปี 4 ซึ่งในกระบวนการอบรมทางสังคมของวิชาชีพพยาบาล จะอยู่ในช่วงระยะปีสุดท้ายของหลักสูตรการศึกษา และถือว่ามีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิค พร้อมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพมากที่สุด และเป็นกลุ่มที่สามารถทำความเข้าใจกับเนื้อหาของมาตรวัด ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิคได้ดีกว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1– 2 และ 3 สำหรับการเลือกพยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิค อยู่ในช่วง 1 – 4 ปีนั้น เนื่องจาก พยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 4 ปี บางส่วนเปลี่ยนสถานะไปเป็นอาจารย์พยาบาลในคลีนิค และพยาบาลฝ่ายบริหาร ซึ่งไม่ได้มีหน้าที่ในการให้บริการโดยตรงต่อผู้ป่วย นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่โยกย้ายสถานที่ปฏิบัติงาน และลาออก ทำให้จำนวนพยาบาลที่มีประสบการณ์มากกว่า 4 ปี และยังปฏิบัติงานในสถานะพยาบาลที่ให้บริการโดยตรงต่อผู้ป่วยลดลงมาก (ดังจะเห็นได้จาก จำนวนกลุ่มประชากรที่สำรวจได้ ในตารางที่ 1 หน้า 57)

ตัวอย่างประชากร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified random Sampling) โดยแยกเป็น กลุ่มนักศึกษาพยาบาล ปี 4 พยาบาลที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลีนิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี ในการคำนวณขนาดตัวอย่างประชากร ใช้สูตร $n = \frac{N}{1 + Ne^2}$ เมื่อระดับความมีนัยสำคัญ เป็น 0.05 และสัดส่วนของประชากร (π) เป็น 0.5 โดยที่ n = ขนาดของตัวอย่างประชากร N = ขนาดประชากร และ e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่รวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร เท่าที่จะยอมรับได้ คือ $\pm$ 5%) การคำนวณขนาดตัวอย่างประชากรนี้ เสนอไว้เป็นตารางสำเร็จและในการสำรวจขนาดประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้ขนาดประชากรจำนวน 1101 คน จากตารางสำเร็จที่เสนอไว้ ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร 286 คน (ประคอง กรรณสูต 2524 : 10 – 15) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงตั้งเป้าหมายในการสุ่มขนาดตัวอย่างประชากรให้ได้อย่างต่ำ 300 คน และใน

การกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรในแต่ละชั้น อาศัยวิธีการคำนวณสัดส่วนจากขนาดประชากรในแต่ละชั้น ร่วมกับ การพิจารณาความเหมาะสมเพื่อไม่ให้ขนาดตัวอย่างประชากรในแต่ละชั้น มากหรือน้อยจนเกินไป ในการสุ่มตัวอย่างประชากรจริง ได้จำนวนทั้งสิ้น 300 คน รายละเอียดของขนาดประชากร ขนาดตัวอย่างประชากร สถานภาพและความคาดหวังในการประกอบอาชีพพยาบาล ได้เสนอไว้ในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนประชากร และจำนวนตัวอย่างประชากร

กลุ่ม	คณะพยาบาลศาสตร ม. มหิดล		ภาควิชาพยาบาลศาสตร รพ. รามาธิบดี		คณะพยาบาลศาสตร ม. เชียงใหม่		คณะพยาบาลศาสตร ม. ขอนแก่น		คณะพยาบาลศาสตร ม.สงขลานครินทร์		ร ว ม	
นักศึกษาพยาบาล ปี 4	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	138	21	95	25	102	12	99	20	65	11	499	89
กลุ่ม	รพ.ศิริราช		รพ.รามาธิบดี		รพ.มหาราช นครเชียงใหม่		รพ.ศรีนครินทร์		รพ.คณะแพทยศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์		ร ว ม	
พยาบาลวิชาชีพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ประสบการณ์ 1 ปี	97	18	74	12	50	15	14	4	26	18	261	67
ประสบการณ์ 2 ปี	2	2	58	18	38	12	18	3	19	17	135	52
ประสบการณ์ 3 ปี	4	4	66	21	37	17	10	1	10	7	127	50
ประสบการณ์ 4 ปี	-	-	52	25	14	10	4	3	9	4	79	42
ร ว ม	241	45	345	101	241	66	145	31	129	57	1101	300

ตารางที่ 2 ความคาดหวังในการประกอบอาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาลที่มีประสบการณ์ 1 – 4 ปี

ความคาดหวัง / ประสบการณ์	ประกอบอาชีพพยาบาลต่อไป		เปลี่ยนอาชีพทันทีถ้ามีโอกาสทำได้		ไม่ตอบคำถาม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีประสบการณ์	42	14.00	45	15.00	2	0.67	89	29.67
1 ปี	35	11.67	32	10.66	–	–	67	22.33
2 ปี	26	8.67	23	7.66	3	1.00	52	17.33
3 ปี	23	7.66	26	8.67	1	0.33	50	16.67
4 ปี	16	5.33	26	8.67	–	–	42	14.00
รวม	142	47.33	152	50.67	6	2	300	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า จากจำนวนนักศึกษาพยาบาล และพยาบาลทั้งหมด 300 คน มีผู้คาดหวังว่าตนเองจะเปลี่ยนอาชีพทันทีถ้ามีโอกาสทำได้ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 50.67 ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนผู้ที่คาดหวังว่าจะประกอบอาชีพพยาบาลต่อไป จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 47.33 มีผู้ไม่ตอบคำถาม 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรวัด (Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยม ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ

2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มากำหนดเป็นทฤษฎีเฉพาะในการวิจัย (Construct Formulation) ซึ่งเป็นเกณฑ์ของค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ข้อคำถามที่สร้างขึ้นจะมีลักษณะเป็นพฤติกรรม เพื่อให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกตอบและข้อคำถามนี้จะสร้างภายในขอบเขตที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของทฤษฎีเฉพาะในการวิจัยที่กำหนดไว้แล้ว โดยรายละเอียดของทฤษฎีเฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีเฉพาะในเรื่อง ค่านิยมทางวิชาชีพ

2.1.1 พยาบาลที่มีค่านิยมทางวิชาชีพสูง จะต้องปฏิบัติกิจกรรมซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับวิชาชีพการพยาบาลไปสู่ความเป็นวิชาชีพที่สมบูรณ์ โดย

1) ยึดมั่นในจริยธรรมของวิชาชีพ

2) ยอมรับในความเป็นอิสระของวิชาชีพ

3) ประกอบวิชาชีพ โดยใช้ความรู้ของวิชาชีพ และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานสูงสุด ในการให้การพยาบาลอันพึงทำได้ในความเป็นจริงของแต่ละสถานการณ์

4) ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อสร้างความรู้อันเป็นแกนของวิชาชีพ

5) ยอมรับว่า การเข้าสู่วิชาชีพ ควรเป็นการศึกษาวิทยาการเฉพาะด้าน ในสถาบันการศึกษาระดับสูง

2.1.2 พยาบาลที่มีค่านิยมทางวิชาชีพสูง ต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของวิชาชีพ และมีการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

2.2 ทฤษฎีเฉพาะในเรื่องค่านิยมทางบริการ

2.2.1 พยาบาลที่มีค่านิยมทางบริการสูง ในการประกอบวิชาชีพ ต้องมุ่งปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ให้ความเคารพในความรู้สึก ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ความเชื่อในลัทธิศาสนา และการเมืองของผู้รับบริการ

2.2.2 พยาบาลที่มีค่านิยมทางบริการสูง จะต้องให้ความสำคัญในความเป็นบุคคลของผู้รับบริการ โดยให้ความสำคัญทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และวัฒนธรรม โดยถือว่า สิ่งเหล่านี้แยกจากกันมิได้

2.2.3 พยาบาลที่มีค่านิยมทางบริการสูง จะให้บริการแก่ผู้ป่วยเป็นรายบุคคล มีใจตามกิจวัตร และให้ความสำคัญต่อการบริการผู้ป่วยโดยตรง (Bedside Nursing)

2.3 ทฤษฎีเฉพาะในเรื่องค่านิยมทางราชการ

2.3.1 พยาบาลที่มีค่านิยมทางราชการสูง จะปฏิบัติงานโดยยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของหน่วยงานเป็นพื้นฐาน

2.3.2 พยาบาลที่มีค่านิยมทางราชการสูง จะปฏิบัติงานโดยยึดถือคำสั่งผู้บริหาร ตามสายการบังคับบัญชา

2.3.3 พยาบาลที่มีค่านิยมทางราชการสูง จะปฏิบัติงานโดยยึดตามลายลักษณ์อักษร หรือธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการบันทึกรายงาน

2.3.4 พยาบาลที่มีค่านิยมทางราชการสูง จะปฏิบัติงานโดยยึดถือความมั่นคงในตำแหน่งของตน ไม่ชอบเสี่ยง

เมื่อได้กำหนดทฤษฎีเฉพาะในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามที่มีลักษณะสอดคล้องตรงตามเกณฑ์ของทฤษฎีเฉพาะนั้น และบางส่วนของข้อคำถามได้ปรับมาจากข้อคำถามเพื่อวัด การเกิดบทบาทพยาบาลในตัวบุคคล (Nursing Role Conception) (Barbara A. Pieta 1979 : 425 – 439)

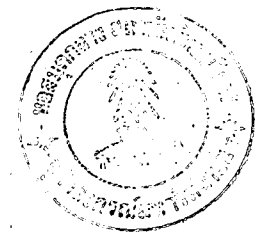

ตัวอย่างการสร้างข้อคำถาม

ทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัยเพื่อวัดค่านิยมทางวิชาชีพ : พยาบาลที่มีค่านิยมทางวิชาชีพสูง ต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของวิชาชีพ และมีการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

ข้อคำถาม

สำหรับ	ข้อสมมติฐาน – คำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	พยาบาลทุกคนควรใช้เวลาในการอ่านวารสารทางการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ คำถาม ก. ท่านเชื่อว่าพยาบาลควรปฏิบัติเช่นนี้ ..... ข. พยาบาลในหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ ปฏิบัติเช่นนี้				

ทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัยเพื่อวัดค่านิยมทางบริการ : พยาบาลที่มีค่านิยมทางบริการสูง จะให้บริการแก่ผู้ป่วยเป็นรายบุคคล มีใช่ตามกิจวัตร และให้ความสำคัญต่อการพยาบาลผู้ป่วยโดยตรง (Bedside Nursing)

ข้อคำถาม

ลำดับ	ข้อสมมติฐาน – คำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	พยาบาลควรใช้เวลาในการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงกับผู้ป่วยมากกว่างานอื่นๆทางการพยาบาล คำถาม ก. ท่านเชื่อว่าพยาบาลควรปฏิบัติเช่นนี้ ..... ข. พยาบาลในหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ปฏิบัติเช่นนี้				

ทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัยเพื่อวัดค่านิยมทางราชการ : พยาบาลที่มีค่านิยมทางราชการสูง จะปฏิบัติงาน โดยยึดตามคำสั่งผู้บริหาร ตามสายการบังคับบัญชา

ข้อคำถาม

ลำดับ	ข้อสมมติฐาน – คำตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลที่ดี ยอมเป็นสิ่งถูกต้องที่สุด คำถาม ก. ท่านเชื่อว่าพยาบาลควรมีความเชื่อเช่นนี้ ..... ข. พยาบาลในหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ ปฏิบัติเช่นนี้				

มาตรวัดที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว และความคาดหวังในการประกอบอาชีพพยาบาล

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อวัดค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ และวัดความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ข้อคำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะต้องให้คำตอบ 2 คำตอบ ครั้งแรกจะถามถึงสิ่งที่ผู้ตอบเชื่อว่า พยาบาลควรปฏิบัติ ซึ่งใช้วัดค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ครั้งที่ 2 ถามถึงสภาพการณ์การปฏิบัติตามความเชื่อที่ผู้ตอบสังเกตได้ในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ ความแตกต่างระหว่าง คะแนนจากคำตอบแรก และคำตอบที่ 2 จะใช้วัดระดับความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล จำนวนข้อคำถามทั้งหมด มี 42 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.	ข้อคำถามวัดค่านิยมทางวิชาชีพ	จำนวน	17 ข้อ
2.	ข้อคำถามวัดค่านิยมทางบริการ	จำนวน	12 ข้อ
3.	ข้อคำถามวัดค่านิยมทางราชการ	จำนวน	13 ข้อ

ลักษณะของมาตรวัด เป็นแบบมาตราส่วนให้ค่า (Rating Scale) ในแง่ที่ว่า ผู้ตอบเห็นด้วยมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

เมื่อสร้างมาตรวัดตามลักษณะข้างต้นเสร็จแล้ว ได้ขอให้อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยตรวจสอบรายละเอียดของทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัย และพิจารณาข้อคำถามทุกข้อว่าถูกต้องเหมาะสม ก่อนนำทั้งรายละเอียดของทฤษฎีเฉพาะทางการวิจัย และข้อคำถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์ ในการศึกษาพยาบาล การบริหารการพยาบาล ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสร้างเครื่องมือวัดค่านิยม และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารงานระบบราชการ จำนวน 8 ท่าน ช่วยพิจารณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านมีอิสระในการใช้วิจารณญาณของตนเอง เพื่อพิจารณามาตรวัดดังกล่าว หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเสร็จแล้ว นำผลที่ได้มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขมาตรวัด โดยผู้วิจัยถือเกณฑ์ 6 ใน 8 ท่าน ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ยอมรับ มาตรวัดที่ปรับปรุงแล้ว จะถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

1. เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ หรือ ทักษะพิเศษ ซึ่งได้มาจากการฝึกฝนทางวิชาชีพ หรือประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน ในสาขาต่างๆ ดังได้กล่าวไปแล้ว

2. ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ ได้แสดงออกซึ่งประสิทธิภาพและความสามารถในการเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ปรากฏ ในสาขาที่กำหนด จนเป็นที่ยอมรับในวงการที่ผู้ทรงคุณวุฒิปฏิบัติงานอยู่ เช่น การค้นคว้าวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับค่านิยม การได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็นกรรมการศึกษาเกี่ยวกับ ค่านิยม จริยธรรม ของวิชาชีพ ในสมาคมวิชาชีพที่ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัด

มาตรวัดหลังจากการหาความตรงตามเนื้อหาแล้ว มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวและความคาดหวังในการประกอบวิชาชีพพยาบาล ไม่มีการแก้ไข

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อวัดค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ รวมทั้ง การรับรู้การปฏิบัติจริงตามค่านิยมในหมวยงาน ประกอบด้วยข้อคำถาม 39 ข้อ ได้แก่

1. ข้อคำถามวัดค่านิยมทางวิชาชีพ จำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่ 1 6 7 8 14 15 17 18 19 22 23 24 25 26 30 31 32 และ 33

2. ข้อคำถามวัดค่านิยมทางบริการ จำนวน 11 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่ 2 11 12 13 21 28 29 34 36 37 และ 39

3. ข้อคำถามวัดค่านิยมทางราชการ จำนวน 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามข้อที่ 3 4 5 9 10 16 20 27 35 และ 38

การหาความเที่ยง (Reliability)

นำมาตรวัดที่มีความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลปี 4 และพยาบาลของภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี จำนวน 12 คน ซึ่งแบบสอบถามใช้ได้ทั้งหมด แล้วจึงนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง

หาค่าความเที่ยงของมาตรวัดตอนที่ 2 ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α – Coefficient) และเพื่อหาความคงเส้นคงวาของมาตรวัด เนื่องจากค่านิยมนั้นไม่ควรเปลี่ยนแปลงได้ง่ายๆ ในเวลาอันสั้น จึงหาค่าความเที่ยงของมาตรวัดโดยใช้แบบสอบซ้ำ (Test - retest or Self - Correlation) ร่วมด้วยอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งในการตอบมาตรวัดครั้งที่สองนี้ ห่างจากการตอบมาตรวัดครั้งแรก 20 วัน มีมาตรวัดที่สมบูรณ์ใช้ได้ทั้งหมดจำนวน 7 ชุด ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟ่า

มาตรวัดค่านิยมทางวิชาชีพ	ได้ค่าความเที่ยง	0.83
มาตรวัดค่านิยมทางบริการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.85
มาตรวัดค่านิยมทางราชการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.65

ค่าความเที่ยงโดยวิธีใช้แบบสอบซ้ำ

มาตรวัดค่านิยมทางวิชาชีพ	ได้ค่าความเที่ยง	0.65
มาตรวัดค่านิยมทางบริการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.68
มาตรวัดค่านิยมทางราชการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.65

ได้สุ่มมาตรวัดจำนวน 40 ชุด จากมาตรวัดทั้งหมดที่เก็บจริงจากตัวอย่างประชากรจำนวน 300 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

มาตรวัดค่านิยมทางวิชาชีพ	ได้ค่าความเที่ยง	0.80
มาตรวัดค่านิยมทางบริการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.73
มาตรวัดค่านิยมทางราชการ	ได้ค่าความเที่ยง	0.58

<u>การแปลความหมายคุณภาพของมาตรวัด</u>

เมื่อพิจารณาคุณภาพของมาตรวัดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีความตรงของเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ โดยพิจารณาจาก คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจพิจารณามาตรวัดชุดนี้ซึ่งล้วนมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในวงการวิชาชีพพยาบาลจนเป็นที่ยอมรับได้ว่า สามารถพิจารณาและตัดสินเกณฑ์ต่างๆ ของค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ

และทางราชการ ของพยาบาลได้ ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพอื่นๆ ก็มีประสบการณ์ในการบริหารงานและมีความรู้ในเรื่องระบบราชการเป็นอย่างดี รวมทั้งมีประสบการณ์ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมมาก่อน จนทำให้ยอมรับได้ว่า สามารถพิจารณาเนื้อหาของข้อคำถามของมาตรวัดให้มีความตรงของเนื้อหาได้เป็นอย่างดี และเมื่อพิจารณาถึงระดับความเที่ยง มาตรวัดค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ มีระดับความเที่ยงแบบคงที่ภายใน อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง อันแสดงถึง ความเป็นเอกพันธ์ของมาตรวัด ส่วนมาตรวัดค่านิยมทางราชการ มีระดับความเที่ยงแบบคงที่ภายในอยู่ในเกณฑ์พอใช้ แสดงว่ามาตรวัดส่วนนี้ ประกอบด้วยข้อคำถามที่วัด แตกต่างกันอยู่บ้าง และเมื่อพิจารณาถึงระดับความเที่ยงของมาตรวัดทั้ง 3 ชุด โดยใช้วิธีแบบสอบซ้ำ พบว่า ทุกชุด ได้ค่าความเที่ยงประมาณ 0.7 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง แสดงว่า มาตรวัดนี้ มีความคงเส้นคงวา อยู่ในเกณฑ์ที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยได้

สูตรหาค่าความเที่ยงชนิด สัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Mehrens & Lehmann 1975 : 99)

$$r_{\alpha} = \frac{n}{n-1}\left(1 - \frac{S_i^2}{S_x^2}\right)$$

เมื่อ

n = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

r_{α} = ค่าความเที่ยงตามแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่า

สูตรหาค่าความเที่ยงชนิดแบบสอบซ้ำ (Ferguson 1981 : 113)

$$r_{XY} = \frac{N\varepsilon XY - (\varepsilon X)(\varepsilon Y)}{\sqrt{\left[N\varepsilon X^2 - (\varepsilon X)^2\right]\left[N\varepsilon Y^2 - (\varepsilon Y)^2\right]}}$$

เมื่อ

X = คะแนนดิบของการทดสอบครั้งแรก

Y = คะแนนดิบของการทดสอบครั้งที่ 2

เสร็จแล้วนำมาตรวัดไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ทั้ง 4 สถาบัน และหัวหน้าภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี รวมทั้ง หัวหน้าแผนกบริการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลศรีนครินทร์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และโรงพยาบาลคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตส่งมาตรวัด ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยส่งมาตรวัดให้สถาบันต่างๆ ที่กำหนดไว้ จำนวน 350 ชุด โดยบางส่วนผู้วิจัยนำส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง และในบางส่วนได้ส่งทางไปรษณีย์ ไปถึงอาจารย์พยาบาลในสถาบันนั้นๆ ช่วยนำส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกไว้และรวบรวมส่งกลับคืนมาให้ โดยผู้วิจัยนัดเวลาในการรับมาตรวัดคืน 3 – 4 สัปดาห์

3. เมื่อได้รับมาตรวัดคืนจากทุกสถาบันแล้ว พบว่า จำนวนของมาตรวัดที่สมบูรณ์โดยพิจารณาจากการตอบมาตรวัดครบทุกข้อ มีจำนวนทั้งสิ้น 300 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 มาตรวัดใช้เวลาตอบโดยเฉลี่ยประมาณ 30 นาที

เกณฑ์การให้คะแนน

ตอนที่ 1 ในการวิเคราะห์ข้อมูล นับแต่จำนวนความถี่ของข้อคำถามแต่ละข้อ ไม่มีการให้คะแนน

ตอนที่ 2 มาตรวัด เป็นแบบมาตราส่วนให้ค่า 4 อันดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อคำถามใดที่มีความหมายในเชิงลบ ก็ให้คะแนนกลับกัน คือ จากเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน เรียงลำดับไปจนถึง 4 คะแนน ข้อคำถามที่มีความหมายในเชิงลบ ได้แก่ข้อคำถามข้อที่ 7 18 และ 22

การแปลผลความหมายของค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) (Best 1959 : 240 quoted in Turney & Robb 1971 : 100)

ค่า	ความสัมพันธ์
± .80 ถึง ± 1.00	สูง – สูงมาก
± .60 ถึง ± .79	ค่อนข้างสูง
± .40 ถึง ± .59	ปานกลาง
± .20 ถึง ± .39	น้อย
± .00 ถึง ± .19	น้อยมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการของนักศึกษาพยาบาล โดย

1.1 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่าง ค่านิยมทางวิชาชีพกับค่านิยมทางราชการ ค่านิยมทางวิชาชีพกับค่านิยมทางบริการ และค่านิยมทางบริการกับค่านิยมทางราชการ โดยวิธีของ Pearson Product – Moment Correlation Coefficient (r_{XY}) และทดสอบนัยสำคัญด้วยการทดสอบ ค่า t

1.2 นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์–สหสัมพันธ์บางส่วน (Partial Correlation Coefficient) ($r_{XY.Z}$) และทดสอบนัยสำคัญของ Partial r ด้วยการทดสอบค่า t

2. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการของพยาบาล โดยวิธีเดียวกันกับ ข้อ 1.1 และ 1.2

3. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการ และทางราชการ ของนักศึกษาพยาบาลและพยาบาล โดยวิธีเดียวกันกับ ข้อ 1.1 และ 1.2

4. เปรียบเทียบค่านิยมทางวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาล ที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี โดย

4.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนค่านิยมทางวิชาชีพ ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร

4.2 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของคะแนนค่านิยมทางวิชาชีพในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยการทดสอบ ANOVA และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังการทดสอบความแปรปรวน โดยการทดสอบด้วยวิธี S – method

5. เปรียบเทียบค่านิยมทางบริการ ของนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาล ที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี โดยวิธีเช่นเดียวกันกับ ข้อ 4.1 และ 4.2

6. เปรียบเทียบค่านิยมทางราชการ ของนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาล ที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี โดยวิธีเช่นเดียวกันกับ ข้อ 4.1 และ 4.2

7. เปรียบเทียบความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล ปี 4 และพยาบาลที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิค 1 ปี 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี โดย

7.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร

7.2 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความขัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยการทดสอบ ANOVA และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังการทดสอบความแปรปรวน โดยการทดสอบด้วยวิธี S – method

8. เปรียบเทียบความชัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล และพยาบาล ที่มีระดับค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางราชการแตกต่างกัน โดย

8.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของคะแนนความชัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ในกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางราชการสูง กลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพสูงแต่ค่านิยมทางราชการต่ำ กลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพต่ำแต่ค่านิยมทางราชการสูง และกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางราชการต่ำ

8.2 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนความชัดแย้งในการแสดงบทบาทพยาบาล ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยการทดสอบ ANOVA และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ ภายหลังการทดสอบความแปรปรวน โดยการทดสอบด้วยวิธี S - method

หมายเหตุ การแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีคะแนนค่านิยมทางวิชาชีพและค่านิยมทางราชการแตกต่างกันนั้น ใช้วิธีคำนวณความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ 95 % Confident interval (Ferguson 1981 : 164) ในการแบ่งด้วยวิธีนี้ พบว่า กลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพสูง ได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 59 คะแนน กลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางวิชาชีพต่ำ ได้คะแนนเท่ากับหรือน้อยกว่า 56 คะแนน และกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางราชการสูง ได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 24 คะแนน และกลุ่มผู้ที่มีค่านิยมทางราชการต่ำ ได้คะแนนเท่ากับหรือน้อยกว่า 23 คะแนน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>สถิติที่ใช้ในการวิจัย</u>

1. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยวิธีของ Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r_{XY}) และทดสอบนัยสำคัญด้วยการทดสอบ ค่า t

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วน (Partial Correlation Coefficient , $r_{XY.Z}$) และทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วนด้วยการทดสอบค่า t

3. หาค่าเฉลี่ยโดยใช้มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean)

4. หาค่าเฉลี่ยร้อยละ โดยการเปรียบเทียบ มัชฌิมเลขคณิต จากคะแนนเต็มของมาตรวัดค่านิยมแต่ละประเภท โดยทำให้คะแนนเต็มเป็น 100 ส่วน

5. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. หาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย โดยใช้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Coefficient of Variation)

7. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ S - Method โดยการทดสอบค่า $\frac{|\hat{\psi}|}{\hat{\sigma}\hat{\psi}}$

8. การแบ่งคะแนนกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ ของข้อมูลดิบ โดยใช้ 95% Confident interval

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย